

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4007/22
15.9.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Радмиле Радић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Светлане Павић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ... број ..., чији је пуномоћник Душанка Јовановић Шуњара, адвокат из Београда, Јужни булевар број 130-132/6/34, против тужене ББ из ..., ... број ..., чији је пуномоћник Душан Чкоњевић, адвокат из Београда, Улица војводе Бране број 30, ради раскида уговора и исплате, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 1180/21 од 25.05.2022. године, у седници већа одржаној дана 15.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 1180/21 од 25.05.2022. године у ставу првом и другом изреке, тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев тужиоца АА, те се раскида усмени уговор о поклону новчаног износа од 50.000 евра, закључен у временском периоду од 06.09.2012. године до 04.03.2013. године, у току трајања брачне заједнице између тужиоца АА, као поклонодавца и тужене ББ, као поклонопримца, без икакве противчинидбе, па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена ББ да тужиоцу АА на име враћања поклоне, исплати износ од 50.000 евра са стопом затезне камате утврђене на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање, увећане за 8 процентних поена, почев од дана подношења тужбе 6.7.2016. године до коначне исплате у року од 15 дана од дана пријема писаног преписа пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка из става трећег изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиоцу надокнади трошкове целог парничног поступка у износу од 795.510,00 динара са законском затезном каматом, почев од стицања услова за извршност, па до исплате, у року од 15 дана од пријема писаног преписа пресуде.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се раскине усмени уговор о поклону новчаног износа од 50.000 евра, закључен у временском периоду од 06.09.2012. године до 04.03.2013. године, у току трајања брачне заједнице, између тужиоца АА, као поклонодавца и тужене ББ, као поклонопримца, без икакве противчинидбе, као неоснован. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име враћања поклона исплати износ од 50.000 евра са стопом затезне камате утврђене на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8 процентних поена, почев од дана подношења тужбе до коначне исплате, као неоснован. Ставом трећим обавезан је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 401.335,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, под претњом извршења.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужилац због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. Трошкове другостепеног поступка је тражио и определио.

Испитујући првостепену пресуду у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр.72/11, 49/13, 74/13, 55/14, 87/18 и 18/20), Апелациони суд је оценио да је жалба тужиоца основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а не стоје ни наводи из жалбе којима се указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су биле у браку у периоду од 08.03.2011. до 05.02.2015. године, када је брак разведен. Током трајања брака, дана 22.03.2013. године, странке су, као купци, од ВВ, као продавца, купиле ... стан број ..., површине ... м2 у ... улици број ... и паркинг место број ..., површине ... м2 у гаражи број ..., укупне површине ... м2 и то као сувласници са по 1/2 идеалног дела. Стан је купљен за уговорену купопродајну цену у износу од 100.000 евра, која је плаћена тако што је приликом закључења предуговора о купопродаји непокретности дана 06.03.2013. године продавцу исплаћена противвредност у износу од 10.000 евра, коју је свако од купаца исплатио у динарском износу од по 556.000,00 динара, а на дан закључења и овере купопродајног уговора исплаћен је преостали износ цене у износу од 90.000 евра, преко овлашћене пословне банке, преносом са рачуна купца ББ на рачун продавца. Новац који се налазио на рачуну ББ пребачен је са рачуна тужиоца АА из банке у Аустралији, а који трансфер је извршен у више транши. Такође је утврђено да је наведени новац тужилац стекао продајом своје непокретности – куће у Аустралији, која је представљала његову посебну имовину. Тужилац и тужена нису стекли другу имовину у току трајања брака. Утврђено је још и то да је склапању брака

претходило дугогодишње познанство парничних странака, да је тужилац био пријатељ њеног покојног супруга, са којим се она заједно бринула годинама о тужиочевој сестри, док је тужилац живео у Аустралији. Утврђено је и то да је након смрти првог супруга, тужена наставила да брине о тужиочевој сестри и у ком је периоду била у контакту са тужиоцем, а по сестриној смрти, организовала је сахрану, сређивање њеног стана, а потом и издавање и помоћ приликом продаје. Када су се венчали, парничне странке живеле су најпре у њеном стану, док није купљен стану ... улици. По куповини стана уписали су право сусвојине код надлежног катастра. Пошто су се међу парничним странкама погоршали односи, они су се развели. Тужилац је након развода подносио и тужбу ради заштите од насиља у породици, коју је накнадно повукао и тај поступак је правноснажно окончан повлачењем тужбе. Такође, тужилац је поднео и кривичну пријаву против тужене, али тај поступак пред надлежним тужилаштвом није окончан. Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је испитујући првобитно услове за раскид уговора из чл.190 Породичног закона утврдио да нису испуњени услови из ове законске одредбе за враћање поклона, чија је вредност несразмерно велика у односу на вредност заједничке имовине супружника, налазећи да тужилац нема право на повраћај овог поклона, јер би то представљало очигледну неправду за туженог. Овакав закључак првостепени суд заснива на уверењу да је тужилац исказао јасну намеру да жели да учини тај поклон тужилци, зато што је хтео да исказе захвалност за све године пре тога у њиховом односу, а да зато што је касније уследио развод брака, тужена не би смела да сноси последице – обавезу враћања поклона. Такође је нашао да сходно одредби чл.190 Породичног закона вредност поклона није несразмерно велика у односу на заједничку имовину тужилаца за коју је првостепени суд налази да представља право својине на стану, којег су купили средствима тужиоца, те да су новчана средства из усменог уговора о поклону употребљена за допринос тужене у стицању заједничке имовине.

По налажењу овог суда, одлука првостепеног суда није правила, јер је првостепени суд погрешно применио одредбу члана 190 Породичног закона, када је нашао да нису испуњени услови за враћање поклона.

Одредбом члана 190. ст. 2. Породичног закона прописано је да уколико брак престане разводом или поништајем, враћају се поклони које су супружници учинили један другом у току трајања заједничког живота у браку, а чија је вредност несразмерно велика у односу на вредност заједничке имовине супружника. Ипак, у ставу 2. истог члана предвиђен је изузетак од овог правила у ситуацији ако би прихватање захтева за враћање поклона представљало очигледну неправду за другог супружника (поклонопримца). Закон у ставу 4. у погледу враћања поклона одређује још само то да се поклон враћа у стању у коме се налази у тренутку престанка заједничког живота у браку.

Сходно цитираним одредбама, за пресуђење по захтеву за раскид и враћање поклона релевантне су само чињенице да ли су парничне странке сада бивши супружници чији је брак престао разводом, затим, да ли је поклон учињен у току трајања заједничког живота, да ли је вредност поклона несразмерно велика у односу на вредност заједничке имовине, те да ли би враћање поклона за тужену представљало очигледну неправду. У том контексту, првостепени суд је утврдио да су парничне странке бивши супружници и да је за време трајања брака тужилац туженој поклонико

износ од 50.000 евра на име куповине $\frac{1}{2}$ непокретности, која је претходно ближе описана. Сходно жалбеним наводима, ове чињенице нису спорне.

Наиме, побијана одлука заснована је на закључку да поклон у новцу од 50.000 евра, који је тужилац учинио туженој, како би тим новцем стекла право сусвојине на стану, којег су заједно купили, тако да је куповином тог стана свако стекао удео у праву својине на половини стана предмета купопродаје, не представља несразмерно велику вредност у односу на вредност заједничке имовине супружника, третирајући тај исти стан - предмет купопродаје - као заједничку имовину супружника, погрешном применом одредбе чл.171 Породичног закона. Наведеном одредбом предвиђено је да заједничку имовину представља имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку. Како је овај стан, односно право сусвојине на стану на страни оба супружника (бивших супружника), стечен куповином новцем који представља посебну имовину тужиоца, којег је употребио за куповину половине стана у своје име, а половину пренео уговором о поклону на тужену, ради куповине половине стана у име тужене и стицања сусвојине, не може се применити одредба чл.171 Породичног закона о стеченој заједничкој имовини радом у току трајања заједнице живота у браку.

Супротно наведеном закључку првостепеног суда, парничне странке, бивши супружници, немају заједничку имовину, односно немају имовину стечену радом у току трајања заједнице живота, па је стога погрешном применом цитиране законске одредбе првостепени суд извео закључак да овај поклон у висини вредности од 50.000 евра не представља несразмерно велику вредност у односу на заједничку имовину парничних странака. Овај износ представља несразмерно велику вредност у односу на заједничку имовину која заправо не постоји. Стога је испуњен овај услов из одредбе чл.190 Породичног закона ("Службени гласник РС" бр.18/2005, 72/2011 и 6/2015) за враћање поклона супротно ставу првостепеног суда, који је последица погрешне примене материјалног права.

Осим тога, испуњен је услов и из става три одредбе чл.190 Породичног закона, а ово стога што је првостепени суд погрешно извео закључак о томе да би враћање овог поклона представљало очигледну неправду за другог супружника, оценивши да је овај поклон учињен на име захвалности због помоћи коју је у годинама које су претходиле закључењу брака овде тужена, пружала сада пок.сестри тужиоца. У конкретном случају првостепени суд је извео неправилан закључак о постојању наведене чињенице на којој је првостепени суд засновао одлуку, а којег је суд извео из чињеница које је правилно утврдио - да тужена јесте пружала помоћ сестри овде тужиоца у вишегодишњем периоду који је претходио закључењу брака парничних странака. Међутим, из ове околности не произлази, као правилан закључак, да је овај поклон тужилац учинио туженој на име захвалности, и да би због тога враћање овог поклона представљало очигледну неправду за тужену. Наиме, до закључења уговора о поклону дошло је у току трајања брачне заједнице, а не у периоду који је претходио закључењу брака, када је тужилац имао прилику да због осећања захвалности учини поклон тада познаници, а овде туженој. Међутим, до поклона је дошло тако што је поклон учињен туженој као супружнику и у вези са заједницом живота коју су успоставили као брачну, а не независно од тога.

Овакав закључак произлази и из исказа самог тужиоца датом у току поступка у којем је навео да је желео да стан буде и на име тужене, јер је имао поверења у тужену и очекивао да ће тужена бити супруга каквом му се представљала и због тог очекивања је желео да стан гласи на њено име. Супротно наведеном, само осећање тужене да је она тај поклон третирала као зараду за 20 година, колико је на различите начине помагала његовој сестри, недовољно за закључак да то заиста и јесте мотив који улази у каузу овог доброделиног правног посла, с обзиром на јасно изјашњење тужиоца према којем је овај поклон учињен, сходно очекивању из будућег заједничког живота у браку. Ово тим пре што је исказ тужене у погледу наведеног неконзистентан, јер у једном делу исказа наводи да тужилац, приликом куповине стана на описани начин није образлагао ову своју одлуку да обоје буду уписани као купци и сувласници са 1/2 удела у праву својине, да би у другом делу исказа навела да је то учињено за њен рад, чиме се није децидирано изјаснила на основу чега је закључила да овај учињени поклон представља израз захвалности за учињено у периоду који је претходио закључењу брака, ово тим пре што је до закључења уговора о поклону дошло у току трајања брачне заједнице, а не закључења брака. Из наведеног произлази да чак и код разумно очекиване захвалности тужиоца према туженој због учињеног, ова околност не би значила да би враћање овог поклона представљало очигледну неправду за другог супружника.

Како је у конкретној ситуацији тужилац својој сада бившој супрузи за време трајања брака поклонио означени новчани износ на име куповине половине непокретности, чија вредност неспорно вишеструко премашује вредност заједничке имовине чија је вредност нула, створили су се услови за враћање поклона. У одсуству околности које би указале да би такво враћање представљало очигледну неправду за поклонопримца, овде тужену, првостепена одлука је морала бити преиначена применом одредбе чл. 394 став 3 и 4 ЗПП-а тако што су усвојена оба тужбена захтева за раскид уговора о поклону и враћање предмета поклона у висини новчаног износа од 50.000 евра са законском затезном каматом опредељеном у складу са чл. 4 Закона о затезној камати, а почев од дана подношења тужбе као дана када је тужена позвана на враћање, као даном доспелости у складу са одредбом чл. 277 и 324 ЗОО.

Осим тога, основано се жалбом наводи да је првостепени суд погрешно на спорни однос применио правна правила из параграфа 561 – 568 Српског грађанског законика и других раније важећих кодификација грађанског права и прописа у границама прописним одредбом чл. 4 Закона о неважности правних прописа донетих пре 6. априла 1941. године, испитујући постојање евентуалне неблагодарности поклонопримца као разлога за опозив поклона. Ово стога што, у конкретном случају нема места примени наведених правила, јер се ради о правном односу који је регулисан одредбом чл. 190 Породичног закона, као закона који је *lex specialis* у погледу враћања поклона супружника у ситуацији престанка брака разводом, и у односу на правна правила која се тичу опозива поклона те се тиме искључује примена истих.

С обзиром да је преиначена одлука о главној ствари, преиначена је и одлука о трошковима поступка, те је, на основу члана 153, 154 и 163 ЗПП-а обавезана тужена да тужиоцу надокнади трошкове целог парничног поступка и то за састав тужбе и три образложена поднеска у износу од по 30.000,00 динара, укупно 120.000,00 динара, за заступање са приступом и паушалом на девет одржаних рочишта у износу од по 31.500,00 динара и за приступ на два неодржана рочишта у износу од по 16.500,00 динара, укупно 316.500,00 динара, за састав две жалбе у износу од по 60.000,00

динара, укупно 120.000,00 динара, све одмерено према одређеној вредности предмета спора према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важећој у време доношења побијане одлуке, као и на име таксе за првостепену пресуду, таксу на жалбу и другостепену пресуду, одмерено према одређеној вредности предмета спора према Таксеној тарифи, важећој у време настанка таксене обавезе, у износу од по 79.670,00 динара, укупно износ од 239.010,00 динара, све у укупном износу од 795.510,00 динара.

На основу свега изложеног, одлучено је као у ставу првом изреке, применом члана 394 тачка 3 и 4 ЗПП-а, а у ставу другом изреке, применом члана 165 став 2 ЗПП-а.

**Председник већа-судија
Радмила Радић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић